

Inštitút odborného rozvoja (Slovensko)
Universitatea de Vest „Vasile Goldiș” din Arad (România)
Centrul Universitar Nord din Baia Mare (România)
Association of International Educational and Scientific
Cooperation (Ukraine)

Development of modern science in the conditions of the latest paradigm of functioning of society and the state

*Collection of theses of scientific and methodical reports
of international scientific-practical conference*

December 6-7, 2021

Development of modern science in the conditions of the latest paradigm of functioning of society and the state. Collection of theses of scientific and methodical reports of international scientific-practical conference, which was organized by Inštitút odborného rozvoja, Slovensko, Universitatea de Vest „Vasile Goldiș” din Arad, România, Centrul Universitar Nord din Baia Mare, România, Association of International Educational and Scientific Cooperation, Ukraine, for research and teaching staff of Ukrainian universities on December 6-7, 2021.

ORGANIZING COMMITTEE OF SCIENTIFIC-PRACTICAL CONFERENCE:

Asociat. prof. Molnar Shandor, Cs.
Conf. univ. dr. Berlingher Daniel
Conf. univ. dr. Ioan-Mircea Farcash
S.L. Dr. Lile Ioana
Dr. Asociat prof. Ioan-Liviu Taut
Prof. JUDr. Dmytry Byelov, DrSc.
Asociat prof. Taras Datio
Asociat prof. Herzanich Vitaliy, Cs.

Executive Secretary of the conference:
Tymko Valentyna

UNIVERSITATEA DE VEST
“VASILE GOLDIȘ”
din ARAD

Section 1. PHILOLOGY

- SOCIOLINGUISTIC EXPERIMENT IN THE BUCHOVIN AREA**
СОЦІОЛІНГВІСТИЧНИЙ ЕКСПЕРИМЕНТ В
БУКОВИНСЬКОМУ АРЕАЛІ
Сеник ГІ..... 8
- COLORISTIC COMPONENT OF THE IMAGE SERIES**
IN THE EXPRESSION COMPLEX OF ARTISTIC TEXT:
FEATURES OF THE IMAGE
КОЛОРИСТИЧНА СКЛАДОВА ОБРАЗОТВОРЧОГО РЯДУ
В ЕКФРАСИСНОМУ КОМПЛЕКСІ ХУДОЖНЬОГО ТЕКСТУ:
ОСОБЛИВОСТІ ЗОБРАЖЕННЯ
Іванченко А.В..... 11

Section 2. JOURNALISM, ADVERTISING AND PR

- INFORMATION COMPONENT OF MODERN CONFLICTS**
ІНФОРМАЦІЙНИЙ СКЛАДНИК СУЧАСНИХ КОНФЛІКТІВ
Джолос О.В. 15
- ON THE ISSUE OF INFORMATION AND COMMUNICATION**
ACTIVITY AS A FACTOR OF FORMATION OF NATIONAL-
PATRIOTIC IDEALS
ДО ПИТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
ЯК ЧИННИКА ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНИХ
ІДЕАЛІВ
Мироненко В. В., Кругов Т. О. 19
- TRANSLATED MESSAGES IN THE MEDIA AS IMAGE MATERIALS**
ПЕРЕКЛАДНІ ПОВІДОМЛЕННЯ В ЗМІ ЯК ІМІДЖЕВІ МАТЕРІАЛИ
Пономаренко Л. Г., Пузанов В. М. 25
- VISUAL MEANS OF DESIGN «TIME» MAGAZINE**
ВІЗУАЛЬНІ ЗАСОБИ ОФОРМЛЕННЯ ЖУРНАЛУ «ТІМЕ»
Плеханова Т.М. 29

Section 3. SOCIOLOGY

CHARACTERISTICS OF DISCOURSE AS A SOCIAL PHENOMENON <i>ХАРАКТЕРИСТИКА ДИСКУРСУ ЯК СОЦІАЛЬНОГО ЯВИЩА</i> <i>Ivanova A.K.</i>	34
--	----

SOCIAL NETWORKS AS A MEANS OF BRAND FORMATION <i>СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ БРЕНДУ</i> <i>Зінюк А.В., Варфоломієва О.В.</i>	38
--	----

Section 4. SOCIAL COMMUNICATIONS

LIBRARIES USE OF BUILT-IN RECOMMENDATION INSTRUMENTS IN TRADITIONAL LIBRARY SERVICES <i>ВИКОРИСТАННЯ БІБЛІОТЕКАМИ ВБУДОВАНИХ РЕКОМЕНДАЦІЙНИХ ІНСТРУМЕНТІВ У ТРАДИЦІЙНІ БІБЛІОТЕЧНІ СЕРВІСИ</i> <i>Струнгар В. В.</i>	44
---	----

Section 5. MEDICINE AND DENTISTRY

BIOCOMPATIBILITY OF IMPLANTATION MATERIAL SAMPLES BASED ON MULTIPOTENT MESENCHYMAL STROMAL FATTY TAXIS CELLS <i>БІОСУМІСНІСТЬ ЗРАЗКІВ ІМПЛАТАЦІЙНОГО МАТЕРІАЛУ НА ОСНОВІ МУЛЬТИПОТЕНТНИХ МЕЗЕНХІМАЛЬНИХ СТРОМАЛЬНИХ КЛІТИН ЖИРОВОЇ ТКАНИНИ</i> <i>Бамбуляк А.В.</i>	49
--	----

COMPARATIVE CHARACTERISTICS OF THE STRUCTURAL RESISTANCE OF ENAMEL AMONG PAIRS OF MONOZYGOTIC AND DIZYGOTIC TWINS <i>ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА СТРУКТУРНОЇ РЕЗИСТЕНТНОСТІ ЕМАЛІ СЕРЕД ПАР МОНОЗИГОТНИХ ТА ДИЗИГОТНИХ БЛИЗНЮКІВ</i> <i>Білинський О. Я.</i>	52
--	----

HYGIENIC ASSESSMENT OF ATMOSPHERIC AIR POLLUTION IN SETTLEMENTS IN THE INDUSTRIAL REGION BY AROMATIC HYDROCARBONS AND FORMALDEGD <i>ГІГІЄНІЧНА ОЦІНКА ЗАБРУДНЕННЯ АТМОСФЕРНОГО ПОВІТРЯ НАСЕЛЕНИХ МІСЦЬ ПРОМИСЛОВОГО РЕГІОНУ АРОМАТИЧНИМИ ВУГЛЕВОДНЯМИ ТА ФОРМАЛЬДЕГІДОМ</i> <i>Рублевська Н.І., Степанов С.В.</i>	58
--	----

Section 6. PUBLIC ADMINISTRATION

ON THE ISSUE OF SCIENTIFIC AND METHODOLOGICAL SUPPORT OF PROFESSIONAL TRAINING OF HIGHER EDUCATION STUDENTS SECOND (MASTER) LEVEL OF HIGHER EDUCATION FROM PUBLIC GOVERNANCE AND ADMINISTRATION

ДО ПИТАННЯ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ДРУГОГО (МАГІСТЕРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ З ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ
Пашко Л.А..... 64

MAIN DIRECTIONS OF ANTI-CORRUPTION IN UKRAINE

ОСНОВНІ НАПРЯМИ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ
Предко М.Є. 69

Section 7. HISTORY

SERBIAN COLLABORATIONISM DURING THE SECOND WORLD WAR

КОЛАБОРАЦІОНІЗМ СЕРБІЇ ПІД ЧАС ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ
Сухушина О. В. 75

Section 8. PHYSICAL EDUCATION

IMPLEMENTATION OF SELF-CONTROL AND SELF-ASSESSMENT GENERAL MENTAL CONDITION AND FORMATION OF NECESSARY INSTALLATION DURING MORNING GYMNASTICS

ЗДІЙСНЕННЯ САМОКОНТРОЛЮ І САМООЦІНКИ ЗАГАЛЬНОГО ПСИХІЧНОГО СТАНУ ТА ФОРМУВАННЯ НЕОБХІДНОЇ УСТАНОВКИ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ РАНКОВОЇ ГІМНАСТИКИ
Тянянський С.Ф., Коноваленко О.К. 81

STRUCTURE, CONTENT AND METHODS OF CONDUCT MORNING HYGIENIC GYMNASTICS FOR STUDENTS

СТРУКТУРА, ЗМІСТ ТА МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ РАНКОВОЇ ГІГІЄНІЧНОЇ ГІМНАСТИКИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ
Коноваленко О.К., Коновалов Д.О., Оршацька Н.В. 88

Section 9. LEGAL SCIENCES

ON THE QUESTION OF CONSIDERATION OF THE CASE WITHIN A REASONABLE PERIOD

ДО ПИТАННЯ ПРО РОЗГЛЯД СПРАВИ У РОЗУМНИЙ ТЕРМІН
Guyvan Petro Dmytrovych..... 95

**IMPROVEMENT OF REGULATORY REGULATION ENSURING
THE COLLECTION OF EVIDENCE BY THE PROSECUTOR**

*УДОСКОНАЛЕННЯ НОРМАТИВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗБИРАННЯ ДОКАЗІВ СТОРОНОЮ
ОБВИНУВАЧЕННЯ*

Подкопаєв С.В...... 101

**HUMAN RIGHTS FOR INFORMATION IN SOCIAL NETWORKS:
MODERN REALITY**

Byelov Dmytro 104

**THE STATE'S MAIN FUNCTIONS IN THE ECONOMIC SYSTEM:
SOME QUESTIONS**

Hromovchuk Myroslava..... 109

**HUMAN FREEDOM AND THE RIGHT TO CHOOSE MEDICAL
SERVICES**

СВОБОДА ЛЮДИНИ ТА ПРАВО НА ВИБІР МЕДИЧНИХ ПОСЛУГ

Ковач Ольга..... 115

**UKRAINIAN EXPERIENCE OF LEGAL REGULATION OF
TRANSPLANTATION OF HUMAN ORGANS AND TISSUES:
CERTAIN ASPECTS**

*УКРАЇНСЬКИЙ ДОСВІД ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ
ТРАНСПЛАНТАЦІЇ ОРГАНІВ І ТКАНИН ЛЮДИНИ:
ОКРЕМІ АСПЕКТИ*

Попович Терезія..... 118

Section 10. POLITOLOGY

**POLITICAL OPPOSITION AS A CONDITION FOR STABILITY
OF DEMOCRATIC DEVELOPMENT OF THE STATE**

*ПОЛІТИЧНА ОПОЗИЦІЯ ЯК УМОВА СТАБІЛЬНОСТІ
ДЕМОКРАТИЧНОГО РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ*

Костюк Т.О., Кушнір А.А...... 124

Section 11. PEDAGOGY AND PSYCHOLOGY

**INNOVATIVE FORMS AND METHODS OF SOCIAL WORK
WITH FAMILIES**

ІННОВАЦІЙНІ ФОРМИ І МЕТОДИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З СІМ'ЯМИ
Ясточкина І.А...... 130

Section 12. CULTURE AND ART

UKRAINIAN EXPERIENCE OF LEGAL REGULATION
OF TRANSPLANTATION OF HUMAN ORGANS
AND TISSUES: CERTAIN ASPECTS

УКРАЇНСЬКИЙ ДОСВІД ПРАВОВОГО
РЕГУЛЮВАННЯ ТРАНСПЛАНТАЦІЇ ОРГАНІВ
І ТКАНИН ЛЮДИНИ: ОКРЕМІ АСПЕКТИ

Попович Т. П.,

*кандидат юридичних наук, доцент
доцент кафедри теорії та історії держави і права
Ужгородського національного університету
м. Ужгород, Україна*

Перш за все зауважимо, що на сьогодні Конституція України не містить положень, які б закріплювали принципи та засади здійснення трансплантації в Україні. Йдеться лише про норми загального характеру, згідно з якими «людина, її життя і здоров'я ... визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю» (стаття 3), а також які закріплюють право кожного на охорону здоров'я, медичну допомогу й обов'язок держави створювати умови для ефективного і доступного для всіх громадян медичного обслуговування (стаття 49) [1]. Основами законодавства України про охорону здоров'я передбачено лише відсилання до закону, який повинен регламентувати порядок трансплантації анатомічних матеріалів людині (стаття 47) [2]. Цивільний кодекс України серед особистих немайнових прав, що забезпечують природне існування фізичної особи, безпосередньо закріплює право на донорство (стаття 290). Ця норма встановлює, хто може бути донором, регулює питання конфіденційності донора та реципієнта, а також основні аспекти здійснення трансплантації [3]. У свою чергу, Закон України «Про поховання і

похоронну справу» визначає певні аспекти реалізації права особи на волевиявлення щодо належного ставлення до тіла після смерті, зокрема через згоду чи незгоду на вилучення анатомічних матеріалів для трансплантації (стаття 6) [4].

Основу ж правового забезпечення відносин у трансплантаційній сфері в Україні становить Закон «Про застосування трансплантації анатомічних матеріалів людині» від 2018 року. Окрім визначення низки дотичних до трансплантації понять, цей законодавчий акт містить основні засади організації трансплантації та здійснення діяльності, що з нею пов'язана, умови й порядок застосування трансплантації реципієнту, вилучення анатомічних органів у живих донорів, а також при посмертному донорстві, положення про використання анатомічних матеріалів і про заборону торгівлі анатомічними матеріалами людини, передбачає питання надання згоди чи незгоди на вилучення анатомічних матеріалів у померлих осіб, а також правового і соціального захисту живого донора й основи відповідальності за порушення законодавства про трансплантацію [5].

Поряд з цим слід зазначити, що Закон «Про застосування трансплантації анатомічних матеріалів людині» в його первинній редакції передбачав низку перспектив, які не були реалізовані (незабезпечення системи трансплант-координаторів, підготовка яких розпочалась лише у 2019 році, неприйняття відповідних підзаконних нормативно-правових актів), а також низку обмежень (відсутність системи неродинного донорства, синхронізації єдиної державної інформаційної системи трансплантації зі світовою мережею), які не дозволили фактично запустити трансплантаційний процес [6; 7; 8; 9; 10]. Внаслідок чого до вищезазначеного Закону в 2019 році було внесено кілька значимих поправок, завдяки яким в Україні нарешті почали проводити операції з трансплантації.

Так, відповідно до Закону про внесення змін від 28.02.2019 року мала місце видозміна деяких понять («близькі родичі та члени сім'ї», «діяльність, пов'язана із трансплантацією», «живий донор», «фетальні матеріали людини»), було розширено порядок надання згоди живим донором на взяття від нього анатомічних матеріалів, порядок здійснення міждержавного обміну анатомічними матеріалами людини, визначено статус живого донора гемопоетичних стовбурових клітин. Окрім цього, було доповнено де-

які прикінцеві та перехідні положення Закону «Про застосування трансплантації анатомічних матеріалів людині». Йдеться про те, що до запровадження дії Єдиної державної інформаційної системи трансплантації її здійснення має відбуватися на основі інформації, що міститься на паперових носіях, яка протягом трьох місяців з дня початку роботи цієї системи повинна бути до неї внесена. Рішення про можливість або неможливість застосування трансплантації реципієнту анатомічного матеріалу від донора-трупа має прийматися консилиумом лікарів закладу охорони здоров'я, до листа (списку) очікування якого включено реципієнта, і в порядку черговості згідно з таким списком [11]. Відтак, Законом про внесення змін від 20.12.2019 року було запроваджено поряд з Єдиною державною інформаційною системою трансплантації органів та тканин дію ще однієї системи – Державної інформаційної системи трансплантації гемопоетичних стовбурових клітин, дозволено соціальну рекламу з метою популяризації трансплантації анатомічних матеріалів людини тощо [12].

Варто також наголосити, що належну реалізацію відносин, що виникають під час трансплантаційної діяльності, забезпечують і ряд підзаконних нормативних актів, прийнятих органами виконавчої влади. До них відносимо: Постанову Кабінету Міністрів України «Деякі питання реалізації Закону України «Про застосування трансплантації анатомічних матеріалів людині»» від 27.12.2018 року (регламентує порядок надання й отримання згоди чи незгоди на вилучення анатомічних матеріалів людини) [13]; Накази Міністерства охорони здоров'я України «Про затвердження Положення про Координаційний центр трансплантації органів, тканин і клітин» від 11.12.2006 року [14], «Про медичні центри (відділення) трансплантації органів та інших анатомічних матеріалів» від 26.07.2004 року [15]; «Про затвердження нормативно-правових документів з питань трансплантації» від 25.09.2000 року [16]; «Про затвердження нормативно-правових документів з питань трансплантації органів та інших анатомічних матеріалів людині» від 04.05.2000 року [17].

Особливу увагу з-поміж підзаконних нормативно-правових актів звертає на себе Постанова Кабінету Міністрів України від 23.12.2020 року, якою було затверджено Положення про Єдину державну інформаційну систему трансплантації органів та тканин

людини. Її прийняття сприяло тому, що вже з 1 січня 2021 року в Україні було запущено електронний реєстр трансплант-координаторів, донорів і реципієнтів, а також анатомічних матеріалів людини, що призначені для трансплантації. Доступ до інформаційної системи отримали користувачі – трансплант-координатори та працівники спеціалізованої державної установи «Український центр трансплант-координації» [18]. Наразі система дозволяє правильно підбирати пару донор-реципієнт для проведення трансплантації.

Таким чином, Україна, яка лише стала на «трансплантаційний шлях», за останні кілька років досить успішно проявила себе в цьому напрямку. По-перше, слід відзначити базовий акт – Закон «Про застосування анатомічних матеріалів людині» від 17.05.2018 року, до якого вносились відповідні зміни. По-друге, прийняття Постанови Кабінету Міністрів України від 23.12.2020 року стало індикатором того, що в Україні з 1 січня 2021 року де-факто запрацювала Єдина державна інформаційна система трансплантації органів та тканин, завдяки якій в електронній формі зберігаються й накопичуються відомості про донорів та реципієнтів, а також про донорські органи та тканини. По-третє, з кожним роком, починаючи з 2019 року, спостерігається позитивна динаміка щодо кількості операцій із пересадки органів і тканин, проведених у нашій державі (якщо таких операцій у 2019 році було сімдесят вісім, у 2020 році – сто двадцять дев'ять, то за перше півріччя 2021 року – сто двадцять шість [19]).

Разом із тим, в Україні в контексті реалізації трансплантаційних процедур залишаються і надалі проблемні аспекти правового та організаційного характеру, серед яких, до прикладу, фахівці відзначають: наявність «презумпції незгоди» (яку доцільно би було замінити на «презумпцію згоди», як це має місце в низці зарубіжних країн); нестача трансплант-координаторів та фахівців у сфері трансплантації; відсутність можливості внесення згоди на донорство в водійських правах; складність процедури оформлення посмертного донорства; відсутність інформаційної кампанії, спрямованої на заохочення населення до донорства [20, с. 2656], враховуючи значну кількість осіб в Україні, що потребують нагальної пересадки органів і тканин.

Література:

1. Конституція України від 28.06.1996 року № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text> (дата звернення: 10.02.2021).

2. Основи законодавства України про охорону здоров'я від 19.11.1992 року № 2801-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text> (дата звернення: 10.02.2021).

3. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 року № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (дата звернення: 10.02.2021).

4. Про поховання і похоронну справу: Закон України від 10.07.2003 року № 1102-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1102-15#Text> (дата звернення: 10.02.2021).

5. Про застосування трансплантації анатомічних матеріалів людині: Закон України від 17.05.2018 року № 2427-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2427-19#Text> (дата звернення: 10.02.2021).

6. В Україні два місяці була заблокована трансплантація. URL: <https://www.dw.com/uk/в-україні-два-місяці-була-заблокована-трансплантація/a-47732487> (дата звернення: 17.07.2021).

7. Перша група перших трансплант-координаторів розпочала навчання. URL: <https://moz.gov.ua/article/news/persha-grupa-majbutnih-transplant-koordinativ-rozpochala-navchannja> (дата звернення: 17.07.2021).

8. Нечипоренко О. Трансплантація в Україні: чому не спрацював пілотний проект на Харківщині. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-46750896> (дата звернення: 17.07.2021).

9. Радущкий М. Трансплантація: як вилікувати українських пацієнтів на почати заробляти на іноземцях. URL: <https://life.pravda.com.ua/columns/2020/06/4/241214/> (дата звернення: 17.07.2021).

10. Устинов А.В. Трансплантація в Україні: новий закон не можна вводити в дію з 1 січня 2019 року. URL: <https://www.umj.com.ua/article/132658/transplantatsiya-v-ukrayini-novij-zakon-ne-mozhnavvoditi-v-diyu-z-1-sichnya-2019-roku> (дата звернення: 17.07.2021).

11. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо застосування трансплантації анатомічних матеріалів людині: Закон України від 28.02.2019 року № 2694-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-19#Text> (дата звернення: 16.07.2021).

12. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, що регулюють питання трансплантації анатомічних матеріалів людини: Закон України від 20.12.2019 року № 418-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/418-20#n11> (дата звернення: 16.07.2021).

13. Деякі питання реалізації Закону України «Про застосування трансплантації анатомічних матеріалів людині»: Постанова КМУ від 27.12.2018 року № 1211. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1211-2018-п#Text> (дата звернення: 10.02.2021).

14. Про затвердження Положення про Координаційний центр трансплантації органів, тканин і клітин: Наказ МОЗ від 11.12.2006 № 812. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1380-06#Text> (дата звернення: 10.02.2021).

15. Про медичні центри (відділення) трансплантації органів та інших анатомічних матеріалів: Наказ МОЗ від 26.07.2004 року № 374. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0374282-04#Text> (дата звернення: 10.02.2021).

16. Про затвердження нормативно-правових документів з питань трансплантації: Наказ МОЗ від 25.09.2000 року № 226. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0697-00#Text> (дата звернення: 10.02.2021).

17. Про затвердження нормативно-правових документів з питань трансплантації органів та інших анатомічних матеріалів людини: Наказ МОЗ від 04.05.2000 року № 96. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0682-00#Text> (дата звернення: 10.02.2021).

18. Про затвердження Положення про Єдину державну інформаційну систему трансплантації органів та тканин: Постанова КМУ від 23.12.2020 року № 1366. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1366-2020-п#Text> (дата звернення: 16.07.2021).

19. Радущький М. Трансплантація: як скоро Україна припинить фінансувати медицину інших країн? URL: <https://life.pravda.com.ua/columns/2021/07/9/245364/> (дата звернення: 16.07.2021).

20. Rogach O., Potapchuk A., Popovych T., Maslyuk O. Legal regulation of human organs and tissue transplantation: international and foreign experience. *Wiadomości Lekarskie*. 2021. Volume LXXIV. Issue 10. Part 2. P. 2651-2658.